

VISIENOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: De Europese 2040-klimaatdoelstelling

Samenvatting

Met deze visienota neemt de Vlaamse regering een algemeen standpunt in over de Mededeling van de Europese Commissie van 6 februari 2024 inzake de Europese Klimaatdoelstelling voor 2040 waarin de Commissie **een doelstelling voorstelt van 90% netto reductie van broeikasgasemissies tegen 2040**, in vergelijking met 1990. Deze visienota legt de krachtlijnen vast die zullen worden aangehouden bij de verdere standpuntbepaling over deze 2040-klimaatdoelstelling.

De Vlaamse Regering zal niet akkoord gaan met en desnoods een tegenstem uitbrengen tegen het voornemen van de Europese Commissie om een klimaatdoelstelling van 90% tegen 2040 vast te stellen.

De Vlaamse Regering roept de andere regeringen in dit land op om dezelfde houding aan te nemen zodat België maximaal kan wegen op de Europese besluitvorming.

1. SITUERING

- Op 6 februari 2024, conform de timing vooropgesteld door de Europese Klimaatwet, publiceerde de Europese Commissie een Mededeling waarin het een Europese Klimaatdoelstelling voor 2040 **voorstelt van 90% netto reductie tegen 2040**, in vergelijking met 1990.
- De Mededeling heeft als bedoeling om een Europees debat op gang te brengen over de Europese klimaatdoelstelling voor 2040. De volgende Europese Commissie zal op basis van deze discussies dan een wetgevend initiatief voorstellen om de 2040-doelstelling in te schrijven in de Europese Klimaatwet, en om de Europese klimaatarchitectuur vorm te geven.
- De Mededeling wordt onderbouwd door **een impactanalyse** waarin verschillende scenario's geanalyseerd worden.
 - Een reductie van 88% tegen 2040 wordt in het impact assessment beschouwd als het resultaat van het doortrekken van het reeds besliste beleidskader van Fit for 55.
 - Het lineair doortrekken van de 2030-doelstelling van 55% naar klimaatneutraliteit in 2050, zou leiden tot een doelstelling van 78% reductie in 2040.
 - Toch wordt dus een doelstelling van 90% naar voor geschoven, onder meer op basis van het advies van het Europees Wetenschappelijk Adviesbureau inzake Klimaatverandering.

2. ANALYSE VAN HET VOORSTEL VAN 2040-KLIMAATDOELSTELLING

- De voorgestelde reductiedoelstelling van 90% gaat meteen een stuk verder dan wat zou volgen uit het lineair doortrekken van de reeds eerder vastgestelde ambities op Europees niveau tussen 2030 en 2050 en gaat verder dan wat het doortrekken van het Europese 2030-beleidskader voor 2040 zou betekenen.
- De impactanalyse van de Europese Commissie bij de 2040-klimaatdoelstelling geeft bovendien aan dat een aantal voorwaarden gerespecteerd moeten worden om de vooropgestelde doelstelling van 90% te kunnen realiseren:
 - Een volledige en tijdige implementatie van het 2030-klimaat- en energiepakket
 - Het verzekeren van de competitiviteit van de Europese Industrie en de landbouwsector
 - Maatregelen die een rechtvaardige transitie garanderen
 - Een internationaal level playing field
 - Een strategische dialoog over het post-2030-kader met stakeholders, onder meer met industrie, en om toe te laten dat de landbouwsector kan blijven instaan voor voedselzekerheid, terwijl de sector decarboniseert.
- Het is echter absoluut duidelijk dat deze “enabling conditions” op dit moment niet voldaan zijn:
 - Zo is het verre van zeker dat de Europese klimaatdoelstellingen 2030 gerealiseerd zullen worden. Dit blijkt bijvoorbeeld uit het Speciaal verslag 18/2023 van de Europese rekenkamer. In dit rapport staat onder meer *“In het algemeen vonden wij tot dusver weinig aanwijzingen dat de ambitieuze EUdoelstellingen voor 2030 in voldoende maatregelen zullen worden omgezet.”* [Special report 18/2023: EU climate and energy targets \(europa.eu\)](#);
 - Het opleggen van erg strikte doelstellingen zal een verdere bedreiging zijn van de Europese industrie en landbouwsector en haar competitiviteit;
 - De verdere aanscherping en versnelling van de klimaatambities aan een te snel tempo zou – zoals ook uit het Fit for 55 pakket bleek – bovendien ook leiden tot een verdere verhoging van de energiefactuur voor gezinnen en KMO’s. Dit is een acute bedreiging voor de rechtvaardige transitie;
 - Een internationaal level playing field is erg belangrijk, maar met een Europese doelstelling van 90% voor 2040 zou Europa veel verder gaan dan andere handelsblokken waardoor er van een level playing field absoluut geen sprake zou zijn, waardoor het risico op carbon leakage accuut blijft;
 - De strategische dialoog moet nog gevoerd worden met industrie en landbouw. We zien wel reeds dat de Vlaamse industrie erg terughoudend reageerde op het nieuwe voorstel van de Europese Commissie.¹

3. STANDPUNT VLAAMSE REGERING 2040-KLIMAATDOELSTELLING

Hoewel de timing voor het voorstel over de 2040-doelstelling is opgenomen in de Europese Klimaatwet, moet worden opgemerkt dat de omstandigheden aanzienlijk zijn veranderd sinds de goedkeuring van deze wetgeving. De Russische invasie in Oekraïne heeft aanleiding gegeven tot

¹ Zie VOKA, “Implementeer doelstellingen in plaats van er nieuwe op te leggen”
<https://www.voka.be/nieuws/implementeer-doelstellingen-plaats-van-er-nieuwe-op-te-leggen>

bezorgdheid over de beschikbaarheid van energie en over de gevolgen van de stijgende energieprijzen voor huishoudens en bedrijven, en het sterk gestegen verschil van de energieprijzen van EU met vooral maar net enkel USA. De Vlaamse Regering is van mening dat de eerste prioriteit van de Europese Commissie daarom het bijstaan van de lidstaten moet zijn bij het versnellen van een transitie weg van geïmporteerde fossiele brandstoffen en het garanderen van de beschikbaarheid van betaalbare energie via de implementatie van het overeengekomen Fit for 55-wetgevingspakket. De focus van de lidstaten moet de komende jaren liggen op het verwezenlijken van de al ambitieuze doelstellingen voor 2030 door middel van concrete maatregelen. De aard van deze uitdagingen op de korte termijn rechtvaardigt naar onze mening het uitstel van de discussie over de 2040-doelstelling.

De Vlaamse Regering zal een kritische analyse van de mededeling en de bijhorende impactanalyse uitvoeren, om zo voorbereid te zijn op de verdere discussies die over dit dossier op Europees niveau zullen plaatsvinden. Hierbij zal bijzondere aandacht zijn voor de criteria opgenomen in artikel 4 van de Europese Klimaatwet, zoals de impact op het concurrentievermogen van de Europese economie en de ontwikkelingen op internationaal niveau.

De 90% doelstelling zoals voorgesteld voor 2040 in de mededeling van de Europese Commissie lijkt onvoldoende onderbouwd. De Vlaamse Regering zal daarom niet akkoord gaan met en desnoods een tegenstem uitbrengen tegen het voornemen van de Europese Commissie om een klimaatdoelstelling van 90% tegen 2040 vast te stellen.

De Vlaamse Regering roept de andere regeringen in dit land op om dezelfde houding aan te nemen zodat België maximaal kan wegen op de Europese besluitvorming.

4. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse regering beslist haar goedkeuring te geven aan de inhoud van de visienota “De Europese 2040 doelstelling”.

Deze visienota houdt geen financieel of budgettair engagement in vanwege het Vlaams Gewest of de Vlaamse Gemeenschap.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal Demir